

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA
Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia
Departament de Sociologia

EDUCACIÓ MULTICULTURAL
Curs: 2009-2010

Titulació: Magisteri. Educació Primària.
Codi: 22714
Departament: Sociologia
Assignatura: Optativa, 1r semestre, 3r curs.
Crèdits: 4
Professores: Rosalina Alcalde (Grup 89) i Olga Serradell (Grup 49)

1.Objectius

Analitzar la societats multiculturals actuals, l'augment de la diversitat cultural i el fenomen internacional de les migracions en els àmbits econòmic, polític i cultural.

Conèixer els diferents enfocaments teòrics socials i de l'educació sobre la multiculturalitat.

Aprofundir en els principals resultats de la recerca en ciències socials i de l'educació, així com en actuacions polítiques en l'àmbit educatiu que inclouen la multiculturalitat.

Aportar eines d'anàlisi als futurs i futures mestres per tal que les apliquin en la seva tasca professional.

2.Blocs temàtics i organització dels continguts

BLOC I: En quina societat vivim

1. Globalització i Societat de la Informació. El fenomen internacional de les migracions.
2. Dinàmiques migratòries a Catalunya i a l'Estat espanyol. Aspectes socioeducatius del procés migratori.
3. Societats multiculturals. Experiències migratòries i condicions d'integració de la població d'origen immigrant i de grups culturals minoritaris.

BLOC II: Igualtat i diversitat en l'educació: principals debats

4. El paper de la institució escolar davant de la diversitat cultural de l'alumnat. L'escolarització de minories.
5. Aproximació conceptual: raça, ètnia i cultura. Etnocentrisme i relativisme cultural.
6. Aproximació conceptual: relacions minoria/majoria; integració i assimilació; igualtat, diferència i cohesió social.

BLOC III: Quina educació per les societats multiculturals

7. Recerca científica en ciències socials i de l'educació. Presentació i anàlisi de materials de treball multicultural.
8. Nova societat, noves necessitats educatives: respostes i actuacions polítiques.
9. Nova societat, noves necessitats educatives: respostes i actuacions des de la societat civil.

Metodologia

Les classes seran majoritàriament magistrals i, en el seu cas, es combinaran materials audiovisuals, exposicions o sessions pràctiques impartides per professionals de l'educació o persones que estiguin desenvolupant projectes en aquest camp.

Avaluació

L'avaluació **és continuada** i consta de dos elements. Tots dos s'han d'aprovar per fer mitjana. La mitjana es realitzarà a partir del 4,5 però l'aprobat es a partir del 5.

a) L'avaluació del treball en grup (70% de la nota final: suma del treball final i dels lliuraments per al seguiment del treball)

El treball consistirà en el recull i anàlisi de pràctiques educatives a una escola amb alumnat d'origen estranger. Aquest serà exposat a final de curs. Els grups seran de 2 persones. Tot plagi suposarà automàticament el suspens de l'assignatura.

b) Una avaluació individual a partir de (30%):

- ❑ la lectura i anàlisi d'un text específic orientat a la realització del treball. (20%)
 - ❑ l'avaluació entre pars del treball de lectura i anàlisi d'un company.(5%)
 - ❑ l'avaluació entre pars del document audiovisual dels companys (5%)

Degut el caràcter de l'avaluació continua i dels treballs pràctics, no es preveu recuperació de la matèria al juliol.

***Per aquells amb raons justificades que no pugin fer l'avaluació contínua:
Avaluació final al febrer que consistirà en la realització del (50% de la nota) + examen (50%). Serà recuperable al febrer un dels dos element d'avaluació.**

Dades de contacte

Professora grup 89: **Rosalina Alcalde**

Tel. 93 581 24 47 / E-mail:

Rosalina.Alcalde@uab.cat /CAMPUS

VIRTUAL

Despatx B1.175, Edifici B, Campus de la UAB

Classes: Dilluns de 19.30-21.00 / Dijous de 19.30-20.30

Horari de tutories:

Dijous

9:30-12/16:30-18:00

Despatx B1-177; Fac.CCPP i

Sociologia

Professora grup 49: **Olga Serradell**

Tel. 93 581 24 06 / E-mail:

Olga.Serradell@uab.cat

Despatx B3.117-2, Edifici B, Campus de la UAB

Classes: Dilluns de 12.00-13.30 / Dijous de 13.00-14.00

Horari de tutories:

Dilluns de 15.30h a 17h (Dptx.

B3.117-2, Fac. CCPP i Sociologia)

Dijous d'11.30h a 13h (Dptx. G6.151, Fac. Educació)

Bibliografia bàsica I (llibres):

AGUADO, T. (et.al)(1999) *Diversidad cultural e Igualdad escolar. Un modelo para el diagnóstico y desarrollo de actuaciones educativas en contextos escolares multiculturales* . Madrid: CIDE.

ANDRIESSEN, I;PHALET, K. (2002) <<Aculturation and school success: a study among minority youth in the Neterlands>>En Appelabum, *Multicultural and Diversity Education. A Reference Book*. California: ABC Clio.

ALBERICIO, J.J. (1991) *Educuar en la diversidad*. Madrid:Bruño

AJA, E. i altres. (1999). *La immigració estrangera a Espanya. Els reptes educatius*. Barcelona: Fundació La Caixa.

ALEGRE, M.A. (2005) *Educació i immigració: l'acollida als centres educatius*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

APPELBAUM, P (2002) *Multicultural and Diversity Education. A Reference Book*. California: ABC Clio.

APPELBAUM, P (2002) *Multicultural and Diversity Education. A Reference Book*. California: ABC Clio.

BANKS, James A (1981) *Multiethnic Education. Theory and Practices*. Boston: Allyn and Bacon, Inc.

BANKS, J.A. (ed.) (1996). *Multicultural education, transformative knowledge, and action: historical and contemporary perspectives*. New York: Teachers College Press.

BARTH, F (1976) *Los grupos étnicos y sus fronteras: la organización social de las diferencias culturales*. México: FCE.

BEKEMANS, L (1998) *The teaching of immigrants in the European Union. Report of European Parliament*. Directorate-Generale for Research (EDUC 100 EN; 1-1998)

BERNSTEIN, B (1988) *Clases, códigos y control*. Madrid: Akal.

BERNSTEIN, B. (1998). *Pedagogía, control simbólico e identidad*. Madrid: Morata.

BONAL, X.(1998) *Sociología: de la educación. Una aproximación crítica a las corrientes contemporáneas*. Barcelona: Paidós.

BRANDT, G (1986) *The Realization of Anti-Racist Teaching*. England: Falmer Press

BRETONES,E. *Políticas educativas y diversidad socio-cultural. Aproximación comparativa desde una perspectiva europea*". Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Lletres, 1999. Tesis Doctoral,

BUENO, J.R.;BELDA, J.F (Dir) (2005) *Familias inmigrantes en la escuela. Discursos de los agentes educativos*. Valencia: Universitat de València.

CALERO,J; BONAL,X (1999) *Política educativa y gasto público educativo.Aspectos teóricos y una aplicación al caso español*.Barcelona: Ed.Pomares-Corredor.

CARBONELL I PARIS, F (1995) *Inmigración: Diversidad cultural, desigualdad social y educación*. Madrid: MEC

CARBONELL I SEBARROJA, J (1995) *L'Escola: entre la utopia i la realita*". Barcelona: Eumo Editori

CARRASCO, S. (ed) (2004). *Inmigración, contexto familiar y educación. Procesos y experiencias de la población marroquí, ecuatoriana, china y senegambiana*. Barcelona: ICE-UAB.

CIDE (2006) *La atención al alumnado inmigrante en el sistema educativo español*. Madrid: Ministerio de Educación y Cultura.

COLEMAN, J (et.al) (1966) *Equality of Educational Opportunity*. Washintong: Nacional Center for Educational Statistics.

CONNELL, R.(1997) *Escuela y justicia Social*. Madrid: Morata

DEFENSOR DEL PUEBLO (2003) *La escolarización del alumnado de origen inmigrante en España: Análisis descriptivo y estudio empírico*. Madrid:(<http://www.defensordelpueblo.es/index.asp?destino=informes2.asp>) (Última consulta el 17 de febrero de 2007)

- CUMMINS, J. (2002). *Lenguaje, poder y pedagogía: Niños y niñas bilingües entre dos fuegos*. Madrid: Morata.
- DELGADO RUIZ, Manuel (1997)(a) “Ciutat i immigració”. Barcelona: CCCB.
- De BOTTON, L.; PUIGVERT, L.; TALEB, F. (2004). *El velo elegido*. Barcelona: El Roure Ciencia.
- ESSOMBA, M.A. *Els discursos sobre atenció a la diversitat en la comunitat educativa a Catalunya*. Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Ciències de l’Educació, 2003. Tesis Doctoral
- FERRÀNDEZ, A; SARRAMONA, J (1980) *Aspectos diferenciales de la educación*. Barcelona: Ediciones Ceac, S.A.
- GARRETA, F (2003) *El espejismo intercultural. La escuela de Cataluña ante la diversidad cultural*”. Madrid: CIDE
- GIROUX, H y FLECHA, R. (1992). *Igualdad educativa y diferencia cultural*. Barcelona: El Roure Ciencia.
- GUILLBONR, D (1990) *Race, Ethnicity and Education: Teaching and Learning in Multiethnic Schools*. London: Unwin-Hymam/Routledge.
- HUSÉN, T. & OPPER, S. (1984) *Educación Multicultural y Multilingüe*. Madrid: Narcea.
- HUSÉN, T (1973). *Origen social y educación. Perspectivas de las investigaciones sobre la igualdad ante la educación*. Madrid: Instituto de desarrollo económico.
- JIMÉNEZ FERNÁNDEZ, C (1991) *Lecturas de Pedagogía Diferencial*” Madrid: Dykinson.
- JIMÉNEZ FERNÁNDEZ, C (2000) *Pedagogía Diferencial*. Madrid: UNED.
- JULIANO, D (1993) *Educación intercultural. Escuela y minorías étnicas*. Madrid: Eudema.
- KINCHELOE, J. y STEINBERG, S.R. (1999). *Repensar el multiculturalismo*. Barcelona: Octaedro.
- KYMLICKA, W. (1996). *Ciudadanía Multicultural*. Barcelona: Paidós.
- KYMLICKA, W. (2007). *Multicultural Odysseys: Navigating the New International Politics of Diversity*. Oxford University Press [es publicará properament en castellà per l’editorial Paidós].
- LYNCH, J (1986) *Multicultural Education: Principles and Practice*. London, Boston, Henley: Routledge and Kegan Paul.

LYNCH, J ; MODGIL, C; MODGIL, S (eds)(1992) *Cultural Diversity and the Schools*. Vol.I. London-Washington DC: The Falmer Press.

MALGESINI, G; GIMÉNEZ, C. (2000) *Guía de conceptos sobre migraciones, racismo e interculturalidad*. Madrid: Cataral.

MARCHESI, A (2000) <<Un sistema de indicadores de desigualdad educativa".*Revista Ibero-americana de educación*, vol.23

MAY, S (1999) *Critical Multiculturalism. Rethinking Multicultural and Antiracist Education*. London Philadelphia: Falmer Press

MITCHELL, Bruce M; SALSBUURY, ROBERT, E (1996) *Multicultural Education. An International Guide to Research, Policies, and Programs*. West Port:Greenwood Press.

SANTAMARÍA, Enrique (2002) *La incógnita del extraño: una aproximación a la significación sociológica de la inmigración no comunitaria*. Barcelona: Anthropos.

Siguán, M (coord) *La escuela y la migración en la Europa de los 90*. Barcelona: ICE/HORSORI

SOLÉ,C; ALCADLE,R (2002) <<El concepto de <<integración>> desde la sociología de las migraciones>>. *Revista Migraciones*, núm12.**pp**.

SLEETER, C.E. (1996). *Multicultural education as social activism*. Albany: State University of New York Press.

TERRÉN, Eduardo (2001) (a) *El contacto intercultural en la escuela. La experiencia educativa de gitanos e hijos de inmigrantes en el área metropolitana de A Coruña*. A Coruña: Universidad da Coruña. Servicio de Publicacións.

TOVÍAS WERTHEIMER, S. *Experiencias de intervención y formación del profesorado en contextos de desigualdad y multiculturalidad en Cataluña*". Universitat Autònoma de Barcelona. Facultat de Lletres, 2002. Tesis Doctoral

TOURAINÉ, A. (1997). *¿Podremos vivir juntos? Iguales y diferentes*. Madrid: PPC.

Bibliografía bàsica II (artículos i capítols de llibres):

ACTIS, W (2004) <<La escuela ante la diversidad cultural. Discursos de los principales agentes sociales referidos a las minorías étnicas de origen extranjero>>. *Curso Universidad de Verano. Universidad de Santiago de Compostela*. www.colectivoioe.org (última consulta el 25 de febrero de 2007)

ANDRIESSEN, I;PHALET, K. (2002) <<Aculturation and school success: a study among minority youth in the Netherlands>>En Appelabum, *Multicultural and Diversity Education. A Reference Book*. California: ABC Clío.

ALLEMANN-GHIONDA, C (2001) <<Sociocultural and Linguistic Diversity, Educational Theory, and the Consequences for Teacher Education: A comparative Perspective>> In Grant, Carl A; Lei, Jay L. *Global Constructions of Multicultural Education*. London: Lawrence Erlbaum Associates, Publisher. (pp.1-23)

BAKER, BRUCE, D; LELLER-WOLFF, CH; WOLF-WENDEL, L. (2000) <<Two Steps Forward, One Step Back: Race/Ethnicity and Student Achievement in Education Policy Research>> *Educational Policy*, núm. 4 vol.4. (pp.511-529)

BANKS, James A.(1986) <<Multicultural Education: Development, Paradigms and Goals>>. In: Banks, James A; Lynch, J (eds.). *Multicultural Education in Western Societies*. London: Holt Education.

BERNE, R; STIEFEL, L (1979) <<The Equity of School Finance Systems Over Time: The Value Judgments Inherent in Evaluation>> *Educational Administration Quarterly*, núm.15. (pp.18-29)

BERTRÁN, M. & CARRASCO, S. (2002). La evolución de la teoría de la enculturación y el redescubrimiento de la infancia, en González, A & Molina J.L. (coord.) *Abriendo surcos en la tierra: investigación básica y aplicada en la UAB: homenaje a Ramón Valdés*. Barcelona: Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

BRANDBENT, J (1994) <<Education for a Multicultural Society in the United Kingdom>>*European Journal of Intercultural Studies*, núm.3 , Vol.4 (pp.3-13)

CAMILLERi, C (1992) <<From multicultural to Intercultural: How to Move from One to the Other>> In Lych, James (et al eds). *Multicultural Education: Principles and Practic*". London, Boston, Henley: Routledge and Kegan Paul. (pp.141-151)

COHEN, G.A (1996) <<¿Igualdad de qué? Sobre el bienestar, los bienes y las capacidades>>. En: Martha C.Nussbaum y Amartya Sen (comps). *La calidad de vida*. México: Fondo de Cultural Europea (pp.27-53)

- CANALS, Q. (2005) De la política a la práctica educativa. Valorando el nuevo programa de Lengua, Interculturalidad y Cohesión Social en Cataluña, *Aula de Innovación Educativa*, nº 146, pp.7-11.
- CARRASCO, S (1998) Usos y abusos del concepto de cultura, *Cuadernos de Pedagogía*, nº 264, pp.14-18.
- CARRASCO, S. (2005). Interculturalidad e inclusión: principios para evaluar la acogida del alumnado de origen extranjero, *Aula de Innovación Educativa*, nº 147.p.64-68.
- CARRASCO, S. y MOLINS, C., (2004). Algunos datos básicos sobre inmigración y alumnado extranjero, en Carrasco, S. (ed.) *Inmigración, contexto familiar y educación. Procesos y experiencias de la población marroquí, ecuatoriana, china y senegambiana*. ICE-UAB. Barcelona.
- COUSSEY, M (2000)<<Ethnic Diversity in the European Union: Policies for Europeans>> En: GUNDARA, J; JACOBS, S (eds) *Intercultural Europe*. USA-Singapur-Sydney: Aldershot (pp.79-92)
- DARNELL, F (2000) <<Indigenous cultural minorities concepts pertaining to their education>> In: Vermeulen, Hans; Perlmann, Joel *Inmigrants, schooling and social mobility*. NY: St.Martins's Press.
- DELGADO RUIZ, Manuel (1997)(b) <<L'educació multicultural (o el poder de la classificació). *Àmbits de Polítiques i Sociologia*, núm. 4. (pp.8-10)
- DONOWAN, W; FORDHAM, A. (1983) <<An Overview of Experience in Fifteen Countries>>In:OCDE *The Education of Minority Groups. An Enquiry into Problems and Practices of Fifteen Countries*. Paris: Gomer Publishing Company Limited. (pp.1-60)
- FERRÁNDEZ ARENAZ (1997) <<La individualidad como fundamento de la igualdad de oportunidades: bases para una propuesta curricular>>. *Educar*, núm.21 (pp.19-37)
- GARCÍA CASTAÑO, F.J; PULIDO MOYANO, Rafael A.(1997) <<Multicultural education and the concept of culture: a view from social anthropology>> In: Woodrow, D (ed.et al) *Intercultural Education: Theories, Policies and Practice*". Aldershot: Ashgate. Cap.2 (pp.7-19)
- GARCÍA CASTAÑO i altres (1997). La educación multicultural y el concepto de cultura, *Revista Iberoamericana de Educación*, nº 13 - Educación Bilingüe Intercultural, pp. 223-256. Accessible de la pàgina web: <http://www.campus-oei.org/oeivirt/rie13a09.htm>

- GAY, G.(1986)<<Multicultural Teacher Education>> En: Banks, James A; Lynch, J (eds.). *Multicultural Education in Western Societies*". London: Holt Education.(pp.154-177)
- GIBSON, M.A.(1976)<<Approaches to Multicultural Education in the United States: Some Concepts and Assumptions>>. *Antropology and Education Quarterly*, núm.4, Vol.7.(pp.7-18)
- GIMENO SACRITÁN, J (1993)<<El desarrollo curricular y la diversidad>>. En: Muñoz, e; Rué, J. *Educació en la diversitat i escola democràtica*. UAB:ICE-UAB.
- GRINTER, R (1992) <<Multicultural or Antiracist Education? The Need to Cose>> In Lynch, J. (et.al) *Cultural Diversity and the Schools*. Vol.I. London-Washington DC: The Falmer Press
- HUSÉN, T; TUIJNMAN, A; HALLS, W.D (1992) <<The Educational of Linguistic, Cultural, and Immigrant Minorities in Europe>>. In: *Schooling in Modern European Society*. Oxford, New York, Tokyo: Pergamon Press. Cap.7 (pp.185-219)
- JORDÁN, J.A. (1999) <<El profesorado ante la educación intercultural>> en: Escombra, Miguel Ángel (coord) *Construir la escuela intercultural. Reflexiones y propuestas para trabajar la diversidad étnica y cultural*.Barcelona: Biblioteca Aula.
- KALANTZIS, M (1999) <<Multicultural Education: Transforming the Mainstream>> In May, S. *Critical Multiculturalism. Rethinking Multicultural and Antiracist Education*. London Philadelphia: Falmer Press (pp.230-273)
- LINDO, F (2000) <<Does Culture Explain? Understanding Differences in School Attainment between Iberian and Turkish Youth in the Netherlands>> In Vermeulen, H. *Immigrants, Schooling and Social Mobility. Does Cultures Make a Difference?* London: Macmillan Press, LTD (pp. 206-224)
- LÓPEZ MELERO, M (1999)<<Ideología, diversidad y cultura: Una nueva escuela para una nueva para una nueva civilización>>. En: Rubio River, E; Rayón Rumayor, L (coord.) *Repensar la enseñanza desde la diversidad*. Sevilla: Publicaciones M.C.E.P
- LÓPEZ, E; TOURÓN, J; GONZÁLEZ, M^a.A. (1991) <<Hacia una pedagogía de las diferencias individuales: reflexiones en torno al concepto de Pedagogía Diferencial>>. *Revista Complutense de Educación*. Vol.2 (1) (pp.82-92)
- MCLAREN, P; TORRES, P (1999) <<Racism and multicultural Education: Rethinking "Race" and "Whiteness". In May, S. *Critical Multiculturalism. Rethinking Multicultural and Antiracist Education*. London Philadelphia: Falmer Press

MOODLEY, K (1999) <<Antiracist Education through Political Literacy: The case of Canada>> In May, S. *Critical Multiculturalism. Rethinking Multicultural and Antiracist Education*. London Philadelphia: Falmer Press.

PERDIGÓ, J; PLANDIURA, R (2002) <<Los condicionantes jurídicos en España. ¿Pueden los Ayuntamientos intervenir en política educativa? Límites y oportunidades>> En: Subirats, J (coord) *Gobierno Local y Educación. La importancia del territorio y la comunidad en el papel de la escuela*. Barcelona: Arie.

SANTAMARÍA, Enrique (1994) <<Extranjero, nada menos que una palabra mayor>> *Papers.Revista de Sociología*. núm.43. (pp.63-70)

SCHÜTZ, Alfred (1974, e.o.1944) <<El forastero>> En: *Estudios sobre teoría social*. Buenos Aires: Amorrortu.

SÁEZ ALONSO, R. (2006). La educación intercultural como factor clave de la eficacia contra el racismo, *Revista Española de Pedagogía*, 64(234):303-321, Mayo-Agosto.

SALA, G. (2003). Educación intercultural, en Fernández, F (coord.) *Sociología de la educación*. Pearson: Madrid, pp. 375-383.

SOLÉ, C. (1995). La educación intercultural. En VV.AA. *Culturas, estados y ciudadanos: una aproximación al multiculturalismo en Europa*. Madrid: Alianza, pp. 243-257.

SOLÉ, C.; ALCALDE, R.; PONT, J.; LURBE, K. y PARELLA, S. (2002). El concepto de integración desde la sociología de las migraciones. *Migraciones*, Nº 12, pp. 9-41.

SOLÉ, C; ALCALDE, R (2004)<< Exclusión social y educación multicultural de la inmigración>> En: *La educación en contextos multiculturales: Diversidad e Identidad. Ponencias del XIII Congreso Nacional y II Iberoamericano de Pedagogía. Valencia 13-16 de septiembre de 2004*. Valencia: Guada Impresores, S.L (pp.742-757)

SORIA HERNÁNDEZ,F (2000) <<Atención a la diversidad en el aula>> Comunicación presentada en las Jornadas regionales sobre atención a la diversidad. Albacete. 1, 2 y 3 de diciembre de 2000

www.jccm.es/educacion/orientacion/2_jornadas_orienta/diversidad/atencin.pdf - (última consulta 25 de febrero de 2007)

TERRÉN, Eduardo (2001) (b) <<La conciencia de la diferencia étnica: identidad y distancia cultural en el discurso del profesorado>> *Papers.Revista de Sociología*, núm63/64 (pp.83-101)

STEINBERG, S (2000) <<The Cultural Fallacy in Studies of Racial and Ethnic Mobility>> In: Vermeulen. *Immigrants, Schooling and Social Mobility. Does Cultures Make a Difference?* London: Macmillan Press, LTD.(pp61-69)

SUAREZ-OROZCO, M. (2005). Rethinking Education in the Global Era, *Phi Delta Kappan*, (87)3, pp. 209-212.

Documentació complementària (legislacions i documents oficials):

Generalitat de Catalunya (2004). *Pla per la Llengua i la Cohesió Social*. Departament d'Educació. Accessible des de la pàgina web: <http://www.xtec.es/lic/documents1.htm>

Generalitat de Catalunya (2006) *Pla de Ciutadania i Immigració 2005-2008*. Barcelona: Secretaria per a la Immigració, Departament de Benestar i Família. Accessible des de la pàgina web: http://www.gencat.cat/benestar/immi/pdf/pla_05_08.pdf

Generalitat de Catalunya (2008). *Un pacte per viure junts i juntes. Pacte Nacional per a la Immigració*. Departament d'Acció Social i Ciutadana, Secretaria per a la Immigració. Accessible des de la pàgina web: http://www.gencat.cat/benestar/immi/pdf/PNI_castella.pdf

Generalitat de Catalunya (2009). *LLEI 12/2009, del 10 de juliol, d'educació*, Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya DOGC núm. 5422, 16/07/2009. Departament de la Presidència. Accessible des de la pàgina web: <http://www.gencat.cat/eadop/imatges/5422/09190005.pdf>

Generalitat de Catalunya (2009-2013). *II Pla Integral del Poble Gitano de Catalunya*. Accessible des de la pàgina web: <http://www.gencat.cat/acordsdegovern/20090630/04.htm>

Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales (2007). *Plan estratégico Ciudadanía e Integración 2007-2010*. Madrid: Subdirección General de Información Administrativa y Publicaciones. Accessible des de la pàgina web: <http://www.mtin.es/es/migraciones/Integracion/PlanEstrategico/Docs/PECIDDEF180407.pdf>

Webs de consulta

Xarxa telemàtica educativa de Catalunya

<http://www.xtec.cat/>

Aula intercultural

<http://www.aulaintercultural.org/>

Recursos electrònics a l'abast en la web de la biblioteca de la UAB

[Revistes electròniques sobre educació, educació intercultural, migració, sociologia, metabuscadors, etc]

Tesis en xarxa (www.bib.uab.cat)

Publicacions digitals de la UAB (www.bib.uab.cat)

Sumaris electrònics

Metabuscadors:

J-Store (revistes anglòfones)

Dialnet (publicacions en castellà)

CBUC[revistes catalanes amb accés obert; recerca (recerques, estudis, etc.)]